

Adam Michałek

Drodzy Czytelnicy

Nurt SVD 50/1 (139), 6

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Drodzy Czytelnicy

Zgodnie z wcześniejszą zapowiedzią, pierwszy tegoroczny tom „Nurtu SVD” również poświęcony jest islamowi. *Oblicza islamu* – cz. 2 dedykujemy Jego Ekscelencji Księdzu Arcybiskupowi **Michaelowi Louisowi Fitzgeraldowi M.Afr.** – rzecznikowi dialogu chrześcijańsko-islamskiego. Hierarcha był nuncjuszem apostolskim w Arabskiej Republice Egiptu i delegatem Stolicy Apostolskiej przy Lidze Państw Arabskich (2006-2012). Pełnił również funkcję przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego (2002-2005). W książce *Dieu rêve d'unité* (Paryż 2005), M.L. Fitzgerald zadaje pytanie: „Czy można powiedzieć, że ze względu na parantełę z tradycją judeo-chrześcijańską islam zajmuje specjalne miejsce w bożym planie zbawienia?” (s. 125, tłum. własne). Pytanie jest intrygujące, wzbudza różnokierunkowe stanowiska.

Dyskusję otwiera P. Królikowski, przybliżając stanowisko Benedykta XVI wobec islamu. Według autora, istotne jest odróżnienie poglądów J. Ratzingera jako teologa od tych, które głosi Benedykt XVI – głowa Kościoła. Papież mocno akcentuje, że pojęcie religii, w tym także islamu, nie może być łączone z przemocą.

Czy można mówić o „polskim islamie”? Ślady obecności muzułmanów na ziemiach polskich sięgają początku XV wieku. Krzyżacy oskarżali Jagiellę o korzystanie pod Grunwaldem z pomocy Tatarów (a więc pogan) w walce przeciw rycerstwu chrześcijańskiemu. Za nadaną im na kresach Rzeczypospolitej ziemię Tatarzy płacili służbą wojskową; zwykle wierni byli Rzeczypospolitej. Pozwolono im na wyznawanie ich wiary, a także na budowanie meczetów, co wykraczało poza ówczesne standardy. Jednakże – zauważa I. Schabieńska – osadnicy tatarscy, którzy od XIV wieku osiedlali się na ziemiach litewskich, w szybkim tempie ulegali „językowi otoczenia”. Na przykładzie obrzędu *azanu* (nadania imienia dziecku) autorka wykazuje, że kulturze Tatarów polskich zachodzą na siebie islam, chrześcijaństwo, dawne obrzędy plemienne, a także polskie tradycje ludowe.

Kolejne teksty zapraszają na wędrowkę do miejsc, w których obecność islamu otwarła nowy rozdział historii: Sycylia, Jerozolima, Irak, Nigeria, Kamerun, Białoruś, Słowacja. Swoistym podsumowaniem tego tournée jest artykuł J. Mikołajca dotyczący relacji islamu i chrześcijaństwa na płaszczyźnie geograficznej. Autor dowodzi, że rozmieszczenie religii na powierzchni Ziemi nie jest przypadkowe, ale przejawia się w nim pewien ład przestrzenny.

Adam Michatek SVD